

Het Carrière Kompas

Handleiding voor het onderwijs

Het Carrière Kompas is een digitale tool die de professionele identiteit van (aankomende) technische professionals inzichtelijk maakt.

Juni 2022

Maike Endedijk, Marlon Nieuwenhuis en Ruth van Veelen

Deze korte handleiding is geschreven voor onderwijsprofessionals (docenten, opleidingsdirecteuren, studieadviseurs, studieloopbaanbegeleiders) die het Carrière Kompas willen gebruiken in het onderwijs om studenten te begeleiden in hun professionele ontwikkeling. Wanneer u nog niet goed bekend bent met het Carrière Kompas adviseren wij om eerst de algemene handleiding over het Carrière Kompas te lezen. Deze kan gedownload worden op <https://thecareercompass.app>

Hoe kan het Carrière Kompas worden gebruikt in het onderwijs?

Het hoger onderwijs kent meerdere doelen. Naast het aanleren van kennis en vaardigheden wordt ook de professionele identiteit van de student gevormd. Er zijn verschillende activiteiten die hieraan bijdragen, zoals kennismaking met de professionele praktijk (gastcolleges, praktijkbezoeken, stages) en reflectie hierop. Daarnaast wordt de identiteit ook gevormd door de dagelijkse interactie met medestudenten en docenten. Krijg je het gevoel dat je erbij hoort? Word jouw unieke bijdrage gewaardeerd door de studenten en docenten in je opleiding? Herken je jezelf in andere technische studenten of docenten? En als dit niet zo is, wat betekent dit dan?

Het Carrière Kompas biedt ondersteuning bij het vinden van het antwoord vragen als: wie ben ik als (toekomstige) technische professional? Wat zijn mijn karakteristieken, waarden, vaardigheden? En hoe verhouden deze zich tot andere technische professionals? Dit helpt bij het maken van doordachte studie- en carrièrekeuzes, maar kan ook in bredere zin het bewustzijn en de beeldvorming vergroten wat betreft de diversiteit aan technische professionals die er zijn. Door dit meer inclusieve beeld, kan de identificatie met het toekomstige beroep verbeteren. Het Carrière Kompas kan worden ingezet in het (hoger) onderwijs en in werksituaties, zowel op individueel niveau, als op groepsniveau (denk aan opleidingsniveau). We lichten hieronder de verschillende mogelijkheden toe voor het gebruik in het onderwijs: om studenten te ondersteunen bij het ontwikkelen van hun professionele identiteit, maar ook bij groepswork of om als opleiding een beter zicht te krijgen op de diversiteit aan technisch talent.

Voor individuele studenten

Het Carrière Kompas kan op verschillende momenten ingezet worden ter ondersteuning van individuele studenten. Dit kunnen momenten zijn waarop de student zelf behoefte heeft aan inzicht om zo betere keuzes te maken binnen de studie of voor het toekomstige werk of als onderdeel van het onderwijsprogramma. Het Carrière Kompas kan door de student zelfstandig worden gebruikt, maar ook worden ingezet als input voor studieloopbaangesprekken of begeleiding door de studieadviseur. Het kan worden gebruikt ter versteviging of aanscherping van het professioneel zelfbeeld dat er al is. Maar juist ook in situaties waarin dit zelfinzicht ontbreekt, bijvoorbeeld omdat de student moeilijk woorden kan geven aan hoe die zichzelf ziet, of wat die wil qua studie- en werkkeuzes. Ook als de student zich wellicht niet meteen herkent in de uitkomsten, kan het helpen om beter te verwoorden hoe die zichzelf ziet en kan dit aanleiding zijn om verdere feedback te vragen. Ons onderzoek onder studenten heeft laten zien dat studenten die feedback hebben gekregen op hun professionele identiteit (in vergelijking tot studenten die dat niet

kregen) ook meer geneigd zijn om verder over zichzelf te willen leren en carrièrekeuzes te gaan maken. Het Carrière Kompas kan dus een belangrijke impuls geven aan het na denken over wie je bent en wat je later wilt gaan doen. In de evaluatie beschreven de studenten de feedback van het Carrière Kompas als interessant, de resultaten voelden logisch aan en leerzaam. Echter, ze gaven ook aan nog behoefte te hebben aan ondersteuning bij de vervolgstappen. Daar spelen docenten, studieadviseurs en loopbaanbegeleiders dus een belangrijke rol.

Al met al is het Carrière Kompas een behulpzaam instrument bij professionele identiteitsontwikkeling en carrièrekeuzes van techniek studenten, maar dat ondersteuning gewenst is bij de interpretatie en de uitkomsten omzetten in een actieplan. Het Carrière Kompas kan dus heel goed ingezet worden als onderdeel van bestaande studieloopbaanbegeleidingsgesprekken vanuit een professionele identiteitsbenadering¹

Gebruik op groepsniveau in het onderwijsprogramma

Het Carrière Kompas kan ook worden ingezet bij verschillende onderdelen van het onderwijsprogramma. Het kan één van de opdrachten zijn tijdens reflectie-onderwijs, bij keuzemomenten in de opleiding, of als voorbereiding op de stage. Activiteiten die in, of met het werkveld worden uitgevoerd zijn vaak een belangrijke trigger om na te gaan denken over wie je bent en wat je wil gaan doen. Een eerste (of volgende kennismaking) met het werkveld kan een sterke bekrachtiging zijn van iemands professionele identiteit, maar het kan ook een sterk gevoel van afstand tot deze praktijk opleveren, bijvoorbeeld wanneer iemand zich maar moeilijk kan identificeren met de mensen die er werken, of het beeld wat er wordt geschetst van de ideale werknemer (de arbeidscultuur). Een goede reflectie-opdracht kan de student helpen om te snappen waar dit gevoel vandaan komt en hoe de student kan zoeken naar nieuwe betekenisvolle ervaringen die passen bij wie diegene is als aankomende technische professional.

Bij het gebruik van het Carrière Kompas op groepsniveau worden alle studenten van een cursus of opleiding gevraagd om het carrière kompas in te vullen. Er kan vervolgens voor een individuele of gezamenlijke verwerkingsopdracht gekozen worden. De reflectievragen (wat herken je, wat voelt als niet kloppend, wat zou je willen ontwikkelen, etc.) die ook vermeld staan op de feedbackwebsite, kunnen bijvoorbeeld in duo's of kleine groepjes worden besproken. Om een veilig klimaat te scheppen is het belangrijk dat studenten er bewust van worden gemaakt dat al deze profielen voorkomen onder technische professionals die succesvol in de technische sector werkzaam zijn en dat niet een profiel beter of meer waard is dan de andere.

Bij samenwerking tijdens groepswork

Bij projectwerk, zeker wanneer studenten vanuit verschillende opleidingen of jaarlagen samenwerken, is het belangrijk dat de verschillende talenten van eenieder goed worden benut. Op basis van direct zichtbare of beschikbare informatie (geslacht, opleiding, nationaliteit) kunnen al gauw aannames gedaan worden over "wie die ander is" en "hoe rollen verdeeld moeten worden" die mogelijk gebaseerd zijn op heuristieken en

¹ En minder vanuit de studievoortgang (zie ook het werk van Kariene Mittendorff).

onvoldoende recht doen aan het potentieel aan kennis, ervaring en perspectieven die onder de oppervlakte aanwezig is de groep. In het onderzoek hebben we daarom studentengroepen eerst een verkorte versie van het Carrière Kompas laten invullen, dit met elkaar laten delen en op basis van informatie over de diversiteit in professionele identiteitsprofielen in het team een rolverdeling laten maken. Dit materiaal is beschikbaar (zie <https://thecareercompass.app>) en kan eenvoudig aangepast worden voor de eigen context. Omdat deze opdracht ongeveer twee uur in beslag neemt, is deze vooral geschikt voor langere samenwerkingsopdrachten (bijvoorbeeld een projectweek, of als onderdeel van een cursus met een teamopdracht van meerdere weken). Daarnaast hebben we ervaren, dat het belangrijk is om de groepen ook te begeleiden bij deze opdracht.

Voor opleidingen

Voor opleidingen is het belangrijk om als opleiding inzicht te hebben in de diversiteit aan studenten. Wat voor type (aankomende) technische professionals trekt mijn opleiding aan? Welke blijven en welke verlaten de opleiding? Met welk profiel verlaten zij de opleiding? En hoe sluit de diversiteit aan docenten aan bij de diversiteit aan studenten? Het is mogelijk om een scan van de opleiding te laten maken, door uit elke jaarlaag een deel van de studenten het Carrière Kompas in te laten vullen. Zij krijgen dan ook vragen over of ze van plan zijn de opleiding af te maken, welke carrièreactiviteiten ze ondernemen en waar ze van plan zijn te gaan werken. Op basis van de dataset van een groot aantal opleidingen kan in een rapportage een benchmark worden gegeven om zo ook inzicht te krijgen in hoe de studentpopulatie van de ene opleiding verschilt met andere opleiding (geanonimiseerd). Op de site van <https://thecareercompass.app> is een voorbeeldrapportage te vinden.

Tot slot

Voor het inzet van het Carrière Kompas is het belangrijk om te realiseren dat de student zelf de feedback ontvangt en hier ook zelf eigenaar van is. De opleiding krijgt uitkomsten van individuele studenten dus niet opgestuurd. Bovendien geeft het Carrière Kompas inzicht in het zelfbeeld van de student en niet in de objectieve competenties. Het kan dus niet worden gebruikt om op dit vlak ontwikkeling of prestatie te meten. Immers, een student kan bijvoorbeeld door de confrontatie met het werkveld juist inzicht krijgen dat diens ontwerpvaardigheden nog wat minder ontwikkeld zijn dan eerder gedacht. Dan kan het zelfbeeld dus over tijd een daling te zien zijn, omdat men zichzelf begint te vergelijken met een meer geprofessionaliseerde doelgroep. Maar dit betekent niet dat de student over tijd minder goed is geworden in het ontwerpen (in dit geval: in tegendeel).

Het Carrière Kompas is bedoeld voor studenten en medewerkers die zich al in de technische sector bevinden. De feedback geeft inzicht ten opzichte van andere technische studenten en professionals. Dit maakt het Carrière Kompas uniek in zijn soort. Maar het Carrière Kompas kan ook goed worden ingezet naast andere instrumenten. Deze andere instrumenten maken vaak een vergelijking tussen de individuele score ten opzichte van de algemene (werk)populatie (dus ook buiten de techniek). Ook andere tools die verschillende technische profielen in kaart brengen richten zich op de algemene populatie, bijvoorbeeld door verschillende typen jongeren en hun interesse in de techniek in kaart te brengen (bijv., Bèta&TechMentality-model). Daarmee geeft het Carrière Kompas wat meer gedetailleerd inzicht in wat voor *technische* professional iemand is.